

अनुक्रमणिका

प्रकरण क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
	प्रतिज्ञापत्र प्रमाणपत्र क्रणनिर्देश अनुक्रमणिका कोष्टक यादी परिशिष्ट यादी	ii iii iv v vii xi
पहिले	संशोधनाची पार्श्वभूमी १.१ नियोजनाची आवश्यकता १.२ शैक्षणिक आकृतीबंध १.३ नियोजन व प्रशासन १.४ समस्या निवड १.५ समस्येची गरज व महत्व १.६ संशोधन समस्या विधान १.७ पारिभाषिक संज्ञांच्या व्याख्या १.८ संशोधनाची उद्दिष्टे १.९ संशोधनाची गृहितके १.१० संशोधनाची व्याप्ती व मर्यादा १.११ प्रकरण नियोजन	१ ते १५
दुसरे	संबंधित संदर्भ साहित्य व संशोधनाचे सिंहावलोकन २.१ प्रस्तावना २.२ संबंधित साहित्याचा आढावा २.३ संबंधित संशोधनाचे सिंहावलोकन २.४ सर्वसामान्य निष्कर्ष २.५ प्रस्तुत संशोधनाशी तुलना	१६ ते ३२
तिसरे	कनिष्ठ महाविद्यालयातील नियोजन आणि प्रशासन ३.१ प्रस्तावना ३.२ कनिष्ठ महाविद्यालयातील नियोजन ३.३ कनिष्ठ महाविद्यालयातील प्रशासन ३.४ कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या अंतर्गत नियोजन आणि प्रशासनातील प्रमुख घटक	३३ ते ४३

प्रकरण क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्रमांक
चौथे	संशोधन कार्यपद्धती ४.१ संशोधन म्हणजे काय ४.२ शैक्षणिक संशोधन ४.३ शैक्षणिक संशोधनाच्या पद्धती ४.४ नमुना निवड ४.५ संशोधन साधने ४.६ साधनांची आशय सप्रमाणता ४.७ संशोधनकार्याचा ओघतक्ता	४४ ते ६६
पाचवे	माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन ५.१ प्राचार्यांकडून मिळालेल्या माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन ५.२ शिक्षकांकडून मिळालेल्या माहितीचे विश्लेषण व अर्थनिर्वचन	६७ ते १४७
सहावे	संशोधनाचा सारांश, निष्कर्ष व शिफारशी ६.१ संशोधनाचा सारांश ६.२ निष्कर्ष ६.३ शिफारशी ६.४ पुढील संशोधनासाठी विषय	१४८ ते १६२
	संदर्भ सूची	१६३ ते १६४
	परिशिष्टे अ) प्रतिसादकास विनंतीपत्र ब) प्राचार्यांसाठी मुलाखत सूची क) प्राचार्यांच्या नावाची यादी ड) शिक्षकांसाठी प्रश्नावली इ) शिक्षकांच्या नावाची यादी ई) कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या नावाची यादी	१६५ ते १७५

कोष्टकांची यादी

**कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या प्राचार्याच्याकडून व शिक्षकांकडून मिळालेल्या माहितीचे
वर्गीकरण व विश्लेषण**

कोष्टक क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्र.
५.१	प्रतिसादक प्राचार्याच्या शैक्षणिक अर्हतेविषयी वर्गीकरण	६७
५.२	शिक्षक म्हणून अनुभवाचे वर्गीकरण	६८
५.३	प्रतिसादक प्राचार्याच्या अनुभवाचे वर्गीकरण	६९
५.४	इ. ११ वी व १२ वी एकूण विद्यार्थी संख्येचे वर्गीकरण	७०
५.५	शाखांविषयीच्या माहितीचे वर्गीकरण	७१
५.६	शिक्षक व सेवक संख्येविषयी माहिती दर्शविणारा तक्ता	७२
५.७	विद्यार्थी संख्येच्या गरजेनुसार पुरेशी इमारत आहे का हे दर्शविणारा तक्ता	७६
५.८	विद्यार्थी संख्येच्या मानाने पुरेसे मोठे वर्ग आहेत का याविषयीच्या माहितीचे वर्गीकरण	७४
५.९	कनिष्ठ महाविद्यालयासाठी स्वतंत्र ग्रंथालयाच्या माहितीचे विश्लेषण	७५
५.१०	ग्रंथालयाच्या संगणकीकरणविषयी माहितीचे वर्गीकरण	७५
५.११	शैक्षणिक मासिकांविषयी माहितीचे वर्गीकरण	७६
५.१२	शिक्षकांच्या बसण्याच्या कक्षेविषयीच्या माहितीचे विश्लेषण	७७
५.१३	कनिष्ठ महाविद्यालयातील स्वतंत्र जीवशास्त्र, रसायनशास्त्र व भौतिक शास्त्र प्रयोगशाळा स्वतंत्र आहे काय याचे विश्लेषण	७८
५.१४	क्रीडांगणाविषयी माहितीचे विश्लेषण	७९
५.१५	स्वच्छतागृहाविषयीच्या माहितीचे विश्लेषण	८०
५.१६	आरोग्यविषयक गोष्टींच्या माहितीचे विश्लेषण	८१
५.१७	पिण्याच्या पाण्याच्या सोयी विषयीच्या माहितीचे विश्लेषण	८२
५.१८	बोर्ड परीक्षांच्या आयोजनाविषयी माहितीचे विश्लेषण	८३
५.१९	बोर्ड परीक्षांच्या आयोजनामुळे होणाऱ्या फायदे व तोळ्यांविषयी माहितीचे वर्गीकरण	८४

कोष्टक क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्र.
५.२०	शिक्षकांच्या जबाबदाऱ्या निश्चिती विषयक कालावधीचे वर्गीकरण	८६
५.२१	जास्त विद्यार्थी संख्येमुळे निर्माण होणाऱ्या दोषांचे वर्गीकरण	८७
५.२२	प्रशिक्षित प्राध्यापकांच्या अध्यापनातील फरकाविषयीचे वर्गीकरण	८८
५.२३	सेवांतर्गत प्रशिक्षणासाठी प्राध्यापकांना पाठविण्याबाबतच्या माहितीचे वर्गीकरण	८९
५.२४	प्राध्यापकांच्या नियुक्तीच्यावेळी येणाऱ्या अडचणी विषयक माहितीचे वर्गीकरण	९०
५.२५	शिक्षकांच्या अध्यापनाच्या निरीक्षण पद्धतीचे वर्गीकरण	९१
५.२६	कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या अनुदानाविषयी माहितीचे वर्गीकरण	९२
५.२७	प्राध्यापकांच्या अध्यापन कार्याच्या नियोजन विषयीच्या माहितीचे वर्गीकरण	९३
५.२८	प्राध्यापकांच्या बदल्याविषयी माहितीचे वर्गीकरण	९४
५.२९	अध्यापनाच्या निरीक्षणविषयक माहितीचे वर्गीकरण	९५
५.३०	अध्यापनातील चुका दूर करण्यासाठीच्या उपाययोजनांचे वर्गीकरण	९६
५.३१	उपस्थिती वाढविण्यासाठीच्या उपाययोजनांचे वर्गीकरण	९७
५.३२	कर्मचारी कमतरतेमुळे प्रशासनावर होणाऱ्या परिणामांचे वर्गीकरण	९८
५.३३	वेळापत्रकाप्रमाणे कामकाज चालविताना येणाऱ्या अडचणींच्या माहितीचे विश्लेषण	९९
५.३४	शैक्षणिक वर्ष सन २००७-२००८ या वर्षातील इ. ११ वी व इ. १२ वी चा निकाल दर्शविणारा तक्ता	१००
५.३५	यावर्षीच्या निकालाच्या समाधानकारकतेबद्दल माहितीचे विश्लेषण	१०१
५.३६	विद्यार्थ्यांना स्पर्धासाठी बाहेर पाठविण्याबाबत माहितीचे वर्गीकरण	१०२
५.३७	इ. १२ वी च्या विद्यार्थ्यांच्या विशेष कोचिंगविषयी माहितीचे वर्गीकरण	१०३
५.३८	कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या संलग्नतेविषयी माहितीचे वर्गीकरण	१०४
५.३९	कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या माहिती विषयीचे विश्लेषण	११७
५.४०	पदाच्या स्वरूपविषयीच्या माहितीचे विश्लेषण	११८
५.४१	कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या प्रकाराच्या माहितीचे वर्गीकरण	११९

कोष्टक क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्र.
५.४२	कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या भौतिक सुविधांचे विश्लेषण	१२०
५.४३	कनिष्ठ महाविद्यालयामधील वर्गखोलीच्या क्षेत्रफळाच्या माहितीचे विश्लेषण	१२१
५.४४	अध्यापनाच्या वार्षिक नियोजनाच्या माहितीचे विश्लेषण	१२२
५.४५	वर्ग अध्यापनाच्या नियोजनाच्या माहितीचे विश्लेषण	१२३
५.४६	अध्यापन कार्याचे नियोजन करताना इतरांचे सहकार्य मिळण्याच्या माहितीचे विश्लेषण	१२४
५.४७	प्रशासकीय काम करण्याच्या माहितीचे विश्लेषण	१२५
५.४८	प्रशासकीय कामाच्या माहितीचे विश्लेषण	१२६
५.४९	प्रशासकीय कामाचा अध्यापन कार्यावर होणाऱ्या परिणामाच्या माहितीचे विश्लेषण	१२७
५.५०	दैनंदिन अध्यापन कार्यासाठी शैक्षणिक साधनांच्या वापराच्या माहितीचे विश्लेषण	१२८
५.५१	अध्यापनासाठी वापरावयाच्या शैक्षणिक साधनांबद्दलच्या माहितीचे विश्लेषण	१२९
५.५२	शैक्षणिक साधनांच्या उपलब्धतेसंबंधी माहितीचे वर्गीकरण	१३०
५.५३	अध्यापनाचा दर्जा सुधारण्याबाबतच्या माहितीचे विश्लेषण	१३१
५.५४	महाविद्यालयातील वर्गखोल्यांच्या संख्यांच्या माहितीचे वर्गीकरण	१३२
५.५५	वेळापत्रकाप्रमाणेच अध्यापन कार्यासाठी तासिका मिळण्याच्या माहितीचे विश्लेषण	१३३
५.५६	नियोजित तासिकांमध्ये विषय पाठ्यक्रम शिकवून होण्याबाबतच्या माहितीचे विश्लेषण	१३४
५.५७	पाठ्यक्रम पूर्ण करण्यासाठी केलेल्या उपाययोजनांच्या माहितीचे विश्लेषण	१३५
५.५८	इ. १२ वी च्या विद्यार्थ्यांची बोर्डाच्या परीक्षेची तयारी करण्याबाबतच्या माहितीचे विश्लेषण	१३६
५.५९	हुशार विद्यार्थ्यांसाठी वेगळ्या तासिका घेण्याबाबतच्या माहितीचे विश्लेषण	१३७

कोष्टक क्र.	शीर्षक	पृष्ठ क्र.
५.६०	सेवांतर्गत प्रशिक्षण कार्यासाठी उद्बोधन वर्गासाठी पाठवण्याबाबतच्या माहितीचे विश्लेषण	१३८
५.६१	उद्बोधन वर्ग प्रशिक्षण कार्यशाळांसाठी पाठवले जात असल्यास होणाऱ्या परिणामाच्या माहितीचे विश्लेषण	१३९
५.६२	अभ्यासपूरक उपक्रम राबवण्याबाबतच्या माहितीचे विश्लेषण	१४०
५.६३	अभ्यासपूरक उपक्रम राबविण्यासाठी केलेल्या नियोजनाच्या माहितीचे विश्लेषण	१४१
५.६४	वेगवेगळ्या उपक्रमासंबंधी प्राचार्यांना मदत करण्याबाबतच्या माहितीचे विश्लेषण	१४२
५.६५	अभ्यासपूरक उपक्रम घेण्याच्या वेळेविषयीच्या माहितीचे वर्गीकरण	१४३
५.६६	शिक्षकांच्या तासिकेच्या माहितेचे विश्लेषण	१४४
५.६७	कनिष्ठ महाविद्यालय वरिष्ठ महाविद्यालयास जोडून असल्यास वरिष्ठ महाविद्यालयीन वर्गावरील तासिकांच्या बाबतच्या माहितीचे विश्लेषण	१४५
५.६८	वरिष्ठ महाविद्यालय / माध्यमिक शाळेत तासिका घाव्या लागत असल्यास त्याचा कनिष्ठ महाविद्यालयीन विषयाच्या अध्यापनावर होणाऱ्या परिणामांच्या माहितीचे विश्लेषण	१४६

परिशिष्ट यादी

अ.क्र.	परिशिष्ट	पृष्ठ क्र.
अ)	प्रतिसादकास विनंती पत्र	१६५
ब)	प्राचार्यांसाठी मुलाखत सूची	१६६
क)	प्राचार्यांच्या नावाची यादी	१६९
ड)	शिक्षकासाठी प्रश्नावली	१७०
इ)	शिक्षकांच्या नावाची यादी	१७३
ई)	कनिष्ठ महाविद्यालयाच्या नावांची यादी	१७५